

Тупеша Ненад*

Универзитет у Источном Сарајеву
Православни богословски факултет
Светог Василија Острошког, Фоча

Испуњење крштењских завета у Светој Тајни монашког пострига

Резиме: Разумевање тајне Крштења у контексту православног подвижништва је кључ за правилно тумачење монашког пострига као свете тајне. Крштење и монашки постриг су суштински утемељени на подвижничком етосу, и аскеза је та преко које човек хришћанин остварује свој христообразни начин постојања. Остварење новог начина постојања који је утемељен на Христу постиже се пре свега Крштењем кроз одрицање од света и природног начина постојања који завршава смрћу, и монашком аскезом као најаутентичнијим обликом хришћанског живљења чији је циљ остварење крштењских завета. С обзиром на то да постоји мноштво светоотачких тумачења тајне Крштења, било би немогуће анализирати све аспекте ове велике Тајне ступања у Цркву, као и тајне монашког пострига. Због тога, ова кратка студија има за циљ да сагледа само неке аспекте тајне Крштења у Првој и Другој мистагошкој Катихези Светог Кирила Јерусалимског које умногоме представљају основу за сва потоња тумачења, а посебно у области богослужбеног символизма. Монашки постриг, који многи богослови не сматрају светом тајном, сагледаван је на потпуно другачији начин у Ареопагитским списима, или прецизније у спису О Црквеној јерархији, са богатим символизмима који се нераскидиво везују за Крштење. Управо тумачења ових тајновидаца могу у потпуности да потврде нераскидиву светотајинску везу између ове две свете тајне.

Кључне речи: Крштење, монашки постриг, подвижништво, символ, јерархија, начин постојања.

Господ Исус Христос је установио и заповедио савршавање свете тајне Крштења својеобразним чином и Својим речима. Тај чин је Његово крштење на реци Јордану, а речи су: „Идите, дакле, и научите све народе крстећи их у име Оца и Сина и Светога Духа” (Мт 28, 19). Свети Григорије Нисијски, помињући Христове речи ученицима, пише: „То су речи тајне, којима се у рађању свише преиначује наша природа од трулежне у нетрулежну, обнављајући се од старог човека *йо лику Оноја Који је саздао* у почетку боговидно подобје“ (Григорије Светогорац 2008: 107). Ова мисао Светог Григорија Нисијског, коју наводи Григорије Светогорац тумачећи тајну Крштења, изражава суштински смисао и циљ Крштења. Пресаздавање наше природе од смртне – трулежне у бесмртну – нетрулежну, није

* nenadtupesa@hotmail.com

ништа друго до улазак човеков у нову твар. Оваплоћење Логоса је саздавање нове твари (Григорије Светогорац 2008: 126). Тајна промене начина постојања човека, односно позив на пуноћу живљења у Христу, савршава се у Цркви у којој бивамо причасници нове твари. Међутим, пресаздавање или враћање у „боговидно подобје“ које је било у почетку, подразумева и захтева свети подвиг без кога нема промене. Зато Свети Кирило Јерусалимски у својим Катихезама наглашава суштинску везу између подвижништва и Крштења (Свети Кирило Јерусалимски 2009, *Катихеза њросвећиваним* 3, 13), док Свети Дионисије Псевдо-Ареопагит ово двоје везује за монашки постриг. Дакле, пресаздавање у нову твар које се постиже Крштењем или, боље речено, оно на шта се човек обавезује крштењским заветима, свој посебан израз налази управо у монашком постригу. Савршавање ових светотајинских последовања за собом повлачи богодоличну симболику којом су заоденути као тајинственим покровом.

Свети Кирило Јерусалимски: Подвижништво и Крштење

Тумачећи тајинство Крштења, Свети Кирило Јерусалимски пише: „О чудне ли и изузетне ствари: нити смо истински умрли, нити истински били погребени, нити истински будући распети, васкрснусмо, него је у слици подражавање, али у истини спасење“ (Свети Кирило Јерусалимски 2009, *Мистагошке катихезе* 2, 5). Свети Кирило наглашава парадоксалност која се симболички дешава у Крштењу и утемељује сву стварност симбола у истини Будућег века. Јер Крштење, и поред тога што је симболичан чин, обнављања човека кроз погружење у смрт Христову и Његово Васкрсење, оно је истинско и стварно пресаздавање, односно нови начин постојања. Свети Кирило пише: „Поставши, дакле, заједничари Христа (Јев 3, 14) с правом се зовете христоси. (...) Христоси сте постали примањем предобразаца Духа Светога, и све се на вама догодило иконично, јер сте иконе Христове“ (Свети Кирило Јерусалимски 2009, *Мистагошке катихезе* 3, 1).

Христообразни начин постојања на који је призван човек кроз Крштење остварује се путем подвига и борбе, јер је будући „удостојен благодати добио власт да ратује против непријатељских сила“ (Свети Кирило Јерусалимски 2009, *Катихеза њросвећиваним* 3, 13). Следећи основне принципе антиохијског катихетског предања, Свети Кирило прибегава симболичком изображењу које се темељи на историјским чињеницама везаним за Христов живот. Тако он подвиг или духовну борбу коју треба да започне новопросветљени везује за Христово кушање у пустињи:

Јер као што је Он био кушан четрдесет дана после Крштења (али не зато што и пре тога није могао да победи, него што је хтео да све изврши по реду и постепено), тако и ти: пре Крштења се ниси усудио да се бориш са противницима, а када си добио благодат и тиме био охрабрен, онда се бори оружјем правде (1 Кор 6, 7) и, ако хоћеш, благовести (Свети Кирило Јерусалимски 2009, *Катихеза њросвећиваним* 3, 13).

Међутим, борба са противницима или аскеза о којој говори Свети Кирило за основ има слободу човека која је била узрок његовог пада,¹ а која је сада пут његовог удаљавања од последица грехопада и определена за спасење у Исусу Христу. Зато православно подвижништво извире из препорађајуће благодати Крштења; то је развијање и разрастање и умножавање богоданих таланата, залога Духа Светога; то је доживљавање и разрастање семена благодати, умножавање благодати кроз врлинске подвиге; то је пројава енергије Светога Духа, Којим смо запечаћени, миропомазани; то је држање светлости Духа да стално гори и не уга-си се; то је приношење свег свог бића Богу, плодотворење добрих дела (Јевтић 2007: 44).

Да је Крштење извор подвижничког живота или аскезе потврђује и Ареопагит у свом анагошком (созерцатељно-успињућем) тумачењу ове тајне:

А њему (епископу) потчињени свештеници настављају ту свештенорадњу симболички призивајући онога који се крштава ка свештеним подвизима. На те подвиге, ставши под знамење Христа, који је, као Бог, Утемељитељ под-вигочињења, и као Премудри, законоположитељ, а као Свесавршени, Он је уготовио богоприличне награде победницима. (...) Управо под Његовим знамењем, новопосвећени с радошћу креће ка подвизима, и то на подвиге божанствене, који захтевају постојаност у закону Премудрог, и саобразно Њему, неодступну борбу са чврстом надом у очекивану награду, како и при-личи онима који се подвизавају под знамењем Господа, устројитеља и вожда подвигочињења (Свети Дионисије Псеудо-Ареопагит 2012: 101–102).

Неће бити на одмет да направимо малу дигресију везану за схватање поје-диних аспеката који су саставни део чина Крштења, а који могу да покажу и слагање и размимоилажење између симбола и онога што он означава. Наиме, према сачуваном усменом и записаном богослужбеном предању Цркве на коме Свети Кирило темељи своја кетихетска и мистагошка тумачења, а и сви остали пре и после њега, новокрштени је за време читања молитава заклињања или егзорцизма био лицем окренут ка западу. Запад је у религијском искуству увек био окарактерисан као место таме и зла, насупрот истоку који се изједнача-вао са царством светлости. То потврђује Свети Кирило речима: „Пошто је за-пад место овог видљивог мрака, а ђаво је мрак и има власт над мраком, ради тога симболички гледајући према западу одричете се оног мрачног и тамног кнеза“ (Свети Кирило Јерусалимски 2009, *Мистагошке катихезе* 1, 4). Даље он даје тумачење чина одрицања од сатане, увек налазећи упориште у библијској

¹ О овоме Свети Кирило посебно говори у Првој и Другој катихези просвећиваним где рас-правља о греху, узроку греха, покајњу као услову за Крштење, итд. Ипак, слобода остаје главно начело светотајинског постојања човека и света сходно библијској вери од које се Свети Кирило ни за трен не одваја. Зато он и каже да није само човек узрочник греха јер „постоји и један други, веома зли под-стрекач – ђаво. Он, дакле, подстиче, али не може силом да завлада онима који му се не покоравају“ (Свети Кирило Јерусалимски 2009, *Катихеза просвећиваним* 2,3).

историји.² Очигледно је да код Светог Кирила Јерусалимског у тумачењима превладава типолошки символизам који се заснива на повезивању богослужбених радњи са догађајима и личностима из једног конкретног историјског периода, али увек у смислу упућивања на истину Будућег века. Овакав типолошки символизам биће заступљен и код каснијих мистагога, преплићући се са иконолошким и есхатолошким символизмом.

Опредељење за христообразни начин постојања долази до изражаја управо у овоме моменту окретања према западу коме су се окренули прародитељи Адам и Ева својим падом. Сада онај који се крштава вапије за избављењем од последица прародитељског пада, одричући се смрти која се зацарила у свету, изражавајући спремност да ступи на пут подвига. У овом контексту запад представља природни начин постојања које се низбежно завршава смрћу, а са којом се хришћани боре као са *последњим нејријателем*. Зато сада човек жели да буде пресаздан или, боље речено, да буде поново створен „и задобије своје обличје“, да „се поново рађа у ономе савршеноме свету, у коме нема старења“ (Свети Никола Кавасила 2002: 26). Могућност оваквог начина пресаздавања човека, односно његовог повратка у првобитно достојанство, дата је Оваплоћењем Христовим којим Он као Нови Адам у себи и собом поново васпоставља јединство створеног света и нествореног Бога. Другим речима, у Новом Адаму остварен је првобитни циљ стварања, а то је заједница творевине и човека у њој са Богом, која је била онемогућена падом старог Адама. Дакле, чином Крштења човек је позван од Христа и Цркве да промени свој природни начин постојања, да га се одрекне и превазиђе, да се окрене ка Истоку који је символ новог живота у Христу и

раја одакле је због престапа наш праотац био истеран. (...) У ранијим временима смрт је све гутала, будући надмоћна (Ис 25, 18), али Светом Купељу поновног рођења Бог обриса сваку сузу са сваког лица. Јер више нећеш туговати, свукавши старог човека, него ћеш се већма радовати обучен у хаљину спасења (Ис 61, 10), у Исуса Христа (Свети Кирило Јерусалимски 2009, *Мистагошке катихезе* 1, 4).

Окретање ка Истоку значило је видљиво унутрашње и спољашње опредељење човека да више не жели да живи по законима овога света и да свој идентитет темељи искључиво на природном, телесном рођењу и постојању које га не може избавити од трулежности, већ исповеда веру у Христа као Бога и, на крају, веру у Свету Тројицу. Исток је одувек у свести хришћана представљао страну одакле ће доћи Христос и према којој су се окретали приликом слављења Евхаристије. Отуда је очекиван долазак Царства Божијег ка коме су стремили и за које су се опредељивали приликом ступања у Цркву кроз Крштење. Ово опредељење је значило прихватање једног новог еклисијалног и евхаристијског начина постојања и

² О старозаветном типолошком символизму који се односи на Свету Тајну Крштења видети опширније у: Danielou 1951: 98–155.

живота који се симболички пројављивао кроз свлачење старе одеће, што је слика свлачења „старог човјека са дјелима његовим“ (Кол 3, 9). Свлачење одеће се вршило у крстионици, а сам улазак у њу је симболички изображавао улазак у Цркву, тј. повратак у рај који је изгубљен грехом првосазданог човека (Danielou 1951: 51). Крштење својом симболиком указује на смрт и васкрсење, ослобађајући новокрштеног пре свега од смрти и робовања природним законима. Миропомазањем се низводи благодат Светога Духа на новокрштеног, јер Дух чини сваког крштеног другим Христом, ослобађајући га последица створености које су се после греха пројавиле као трулежност и смрт. Следећући Светом Кирилу и другим тајноводитељима, Свети Никола Кавасила све ово сажима на следећи начин:

Заиста, изображавајући кроз свештене Тајне Његово погребeње и објављујући Његову смрт, рађамо се и саздајемо кроз њих, и на натприродан начин сједињујемо се са Спаситељем. Свете Тајне су оно чиме, како каже апостол Павле, у „Њему живимо, и крећемо се, и јесмо“ (Дап 17, 28). Крштење, наиме, дарује постојање и, уопште, ипостас по Христу, јер примајући мртве и развраћене људе, по први пут их уводи у живот; а помазивање светим миром усавршава новорођенога, полажући на њега енергије које овом животу приличе; док света Евхаристија овај живот и ово здравље одржава и крепи, јер дарује Хлеб живота да би се сачувало оно што је крштењем и миропомазањем стечено и да би новорођени остали у животу. Због тога, примивши своје биће кроз купељ крштења, ми живимо тим Хлебом и ходимо светим миром (Свети Никола Кавасила 2002: 34).

Дакле, Крштење је тајанствено учешће човека у смрти и Васкрсењу Господа Исуса Христа. Кроз слику купјељи крштења ми се сједињујемо са Васкрслим Господом. Својом смрћу Он побеђује нашу смрт, Својим Васкрсењем дарује нам залог нашег васкрсења, Својим присуством у нама, Духом Светим, дарује нам опроштај грехова и силу да побеђујемо свако зло. Господ нам није оставио никакав други знак, осим овога којим је сама људска природа одвајкада изражавала своју жеђ за новим праведним животом, чежњу за опроштајем грехова и сједињењем са Богом (Шмеман 2008: 157). Потпуно сједињење бива остварено у евхаристијској заједници и кроз причешће Телом и Крвљу Христовом, чиме крштени бива уведен у јединствени живот Цркве. Другим речима, остварење вечног постојања човековог је истина и догађај будућности који се почео остваривати овде на земљи или, како опет каже Кавасила, то је „стварност не само у будућем веку, већ и у садашњем“ (Свети Никола Кавасила 2002: 32).

Не улазећи у све детаље при тумачењу тајне Крштења, узели смо само неке, према нашем расуђивању, чинове везане за Крштење који јасно указују да типолошки симболизам Светог Кирила има скоро увек тенденцију да указује на есхатологију која привидно није толико развијена, али се она јасно сагледава у општем контексту његових катихеза. Циљ катихетских поука је припремање катихумена, тј. будућих чланова Цркве, за одговарајуће учешће у истинском поклоњењу

Богу „у Духу и истини“ (Јн 4, 23), пре свега у божанственој Евхаристији. Из тог разлога, много већа пажња је посвећивана управо тумачењу чинова и свештенорадњи Крштења и Миропомазања. Треба напоменути да код Светог Кирила Јерусалимског не постоји супротстављеност између символизма и реализма, између симбола и онога што он означава, већ, штавише, сам символ учествује у реалности коју изображава, задржавајући при томе однос другачијег.

Крштење и подвиг у ареопагитском спису *О црквеној јерархији*

Ако пажљивије анализирамо тријаде по којима су разврстана светотајинска чинопоследовања, а поготово њихово мистичко тумачење, видећемо да Дионисије не ускраћује светотајинскост последовањима из друге тријаде (рукоположење, монашко посвећење, погреб), нити их категорички смешта у групу других чинова који немају светотајинску садржину. Ово треба посматрати у смислу мистичког јерархијског усхођења од нижих ка вишим стварностима. Из овог разлога сматрамо да је Шмеман у праву када каже да Дионисије у *Црквеној јерархији* монаштво третира као тајну. Оно је посвећење у пут ка вишем, ка екстази, ка созерцању Бога; оно је примање анђелског образа (Шмеман 2005: 135). Дионисије каже:

Ми смо показали да се светим тајнорадњама садржи очишћење, просвећење и свршење; затим, да служитељи (ђакони) састављају степен који очишћава, свештеници степен који просвећује, а свршавајући степен богоподобни јерарси (епископи). Такође, показали смо да степен оних који се очишћавају сачињавају они који немају учешћа у свештеном созерцавању и причешћу јер се још очишћују, док степен коме је допуштено виђење сачињава благочестиви народ, док је степен оних који су приближени ка савршенству чин усамљених монаха (Свети Дионисије Псеудо-Ареопагит 2012: 143–144).

Дакле, монаштво је виши степен у Цркви, али је ниже од јерархије. Како правилно примећује Шмеман, Ареопагит има сличне ставове према богослужењу које је за њега пут освећења и обожења. Црква је за њега свет тајни, свет свештенослужбеница којима се од чувственог усходи ка нечувственом, ка озарењу и обожењу (Шмеман 2005: 135). Да бисмо што боље разумели тајну усхођења ка озарењу и обожењу, покушаћемо да дамо приказ тајни Крштења и монашког пострига као јединственог динамичког догађаја живота у Христу и Цркви.

За разумевање тајне монашког пострига о којој Дионисије говори, неопходно је вратити се тајни Крштења на којој је утемељено монашко живљење. Говорећи о симболици окретања онога који се крштава ка Западу, а потом ка Истоку, истакли смо слободно опредељење за нови начин постојања који није утемељен на природи и њеним законитостима. То је начин еклисијалног и евхаристијског живота у Христу за који се определио новокрштени полажући завете одрицања од света; он је, како каже Дионисије за новокрштенога, „дао завете свецелог јединства са

Једним“ (Свети Дионисије Псеудо-Ареопагит 2012: 100). Испуњење ових завета постиже се кроз подвиг и аскезу, о чему смо већ говорили у претходном делу рада. Ако бисмо овај крштењски моменат упоредили са чином монашког пострига, веома лако бисмо закључили да је реч о једној истој стварности, само другачије доживљеној у смислу њеног испуњења. И све оно што, према опису Светог Кирила Јерусалимског,³ претходи Крштењу, у смислу предкрштењске припреме која је подразумевала вишегодишње поучавање праћено постом, покајањем и исповешћу, потпуно је примењено као начело за ступање у монаштво. Отуда се велика сличност између чинопоследовања Крштења и монашког пострига сачувала и до данас. Неће бити неумесно ако кажемо да је трогодишња или вишегодишња припрема за монаштво преузета управо из крштењске праксе трогодишње припреме катихумената. Дакле, монаштво није производ ничег другог до жеље хришћанина да на најаутентичнији могући начин оствари крштењске завете путем личног подвига заснованог на слободи.

Будући да је слобода била основни принцип од кога се полазило приликом Крштења, она се приликом монашења поново проверава кроз постављање одређених питања искушенику који жели да прими ангелски образ. Међутим, испољавање ове слободе, према Дионисију, савршава се на вишем степену јер за разлику од Крштења тражи „одрицање не само од раздељујућих животних дела, него и од помисли, изражава савршенство монашке љубави која га наоружава у познању једнотворних заповести“. С обзиром на то да је монаштво по њему виши степен, „они су дужни имати стремљење само ка једноме, да се узводе ка свештеном јединству и по могућности, да се уподобљују степену свештенослужећих чинов са којима умногоме имају сродство и налазе се у блискости, за разлику од других чинов који узводе ка савршенству“ (Свети Дионисије Псеудо-Ареопагит 2012: 142). Бежећи од света, човек се слободно одлучује да свој живот и своју личност утемељи на Богу кога не види и на његовом обећању вечног живота, што је и сама суштина монашког живота, изражавајући на овај начин слободу која значи начин човековог живота, тј. изражавајући на овај начин слободу као љубав према Богу кроз улажење у једну заједницу са људима и са Богом (Мидић 1995: 167).

Ако наставимо даље наше истраживање, поредећи још неке крштењске чинове са сличним из монашког пострига, видећемо истоветност стремљења и мисли ка Једном. Узмимо за пример свлачење старе одеће приликом Крштења и облачење у нову. Видели смо да се у свом тумачењу Свети Кирило Јерусалимски држи антиохијског предања које стоји на темељу библијске типологије, те каже да свлачење старе хаљине симболизује свлачење старог човека, а облачење у нову облачење у новог човека: „Јер више нећеш туговати, свукавши старог човека, него ћеш се веома радовати обучен у хаљину спасења (Ис 61, 10), у Исуса Христа (Рим 13, 14)“ (Свети Кирило Јерусалимски 2009, *Мистијолошке катихезе* 1, 11).

³ Видети посебно прве три огласитељне Катихезе у којима Свети Кирило говори о непходности подвига и покајања који ће бити крунисани неисказаном радошћу усиновљења које ће се остварити Крштењем.

Дионисије тумачи овај моменат према александријском предању које излази из оквира видљивог и реалног симбола и иде ка вишем мистичком, созерцатељном, па чак и алегоријском тумачењу које је много пријемчивије за монашко сагледавање. Према њему, „новокрштенога одевају у светловидне (беле) одежде јер храбрим и боговидним бестрашћем у односу према непријатељу (греху), и стремљењем ка Једном (Богу), тиме, свесавршено, и сам човеков живот постаје светловидан“ (Свети Дионисије Псеудо-Ареопагит 2012: 101).

Приликом примања монашког пострига кандидат, такође, скида са себе стару одежу и приступа само у белој крштењској хаљини. На овај чин Дионисије ставља посебан акценат позивајући се управо на Крштење које ће се најсавршеније остварити путем монашког усамљеништва и тиховања. Он каже: „Скидање пређашње одеће и прихватање нове изражава прелазак од обичног врлинског живота ка савршенијем. Као и приликом светог богорођења (крштења), промена одеће означава узвођење очишћавајућег живота у стање разума и просвећења“ (Свети Дионисије Псеудо-Ареопагит 2012: 143).

Свети Симеон Солунски, који се у тумачењу монашког пострига, али и уопште у свом богословском изразу, наслања на тумачења Дионисијева, осим облачења у хитон, који је символ ангелске чистоте, помиње и кукуљ који прима на главу новокрштени, који се назива кацигом у знак покроба Божијег и чувања чула (Свети Симеон Солунски 2008: 73). Ово је буквално пренето у поредак монашког пострига где се пострижнику даје кукуљ или панакмилавка која као символ подсећа монаха да чува своја чула од свих земаљских похота и страсти.

Следећи моменат који је заједнички Крштењу и монашком постригу је постриг косе. У Крштењу је то символ првине и приноса који сведочи о датом завету да ће новокрштени живети врлинским животом и, како вели Свети Симеон Солунски следећи Дионисија, „одбацити сваку сувишну помисао. С таквом мишљу пострижују се и монаси; и сваки верни дужан је да се клони свега сувишног и свега што није неопходно“ (Свети Симеон Солунски 2008: 73). Ипак, Дионисије даје савршеније мистичко тумачење пострижења косе приликом монашења које „знаменује чист и свакој прљавштини стран живот; никаквим ружећим стварима не прикривајући лицемерно душевно безобразије, него унутрашње узвисавајуће до богоподобности лепотама али не човечијим, него истовидним и својственим животу у усамљеништву“ (Свети Дионисије Псеудо-Ареопагит 2012: 142). Из ових неколико наведених сличности између Крштења и монашког пострига можемо само закључити да монашки подвиг није ништа друго до крштење спроведено у живот једног човека, којим се сједињује са Невидљивим Богом – Христом, на неизрецив и посебан начин путем „свесавршеног одрицања од дела сопствене воље“ (Свети Дионисије Псеудо-Ареопагит 2012: 140).

Одрицање од сопствене воље омогућава монаху да стање у коме се налази буде стање јединства заснованог на Једном, што Дионисијево виђење монаштва у овом сегменту показује блиским термилошким обрасцима неоплатонизма (Лаут 2009: 106). Монашки живот карактерише јединство, како као начин, тако и као циљ. Док крштени просто иде ка божанском постојању црквене заједнице,

труд монаха је управљен ка највишем савршенству (Лаут 2009: 104). Дакле, подвижнички начин живота у Цркви подразумева слободну љубав човека према Богу у форми посебног начина живота којим Бог постаје за човека вечна, конкретна и непоновљива личност која као таква човеку даје вечни идентитет и обележје личности (Мидић 1995: 169).

Закључак

После ове сажете упоредне анализе тајне Крштења и монашког пострига, можемо закључити да монашко посвећење и живљење у својој суштини представља самовласно опредељење монаха да иде путем подвига са циљем испуњења монашких завета који су утемељени на крштењским заветима. Крштење којим човек постаје нова твар у Христу бива остварено у животу појединих чланова Цркве као посебан израз љубави према Богу која је утемељена на слободи у Духу Светом којим смо запечаћени, а то је монашко живљење. Подвиг самопревазилажења који је у самој основи Крштења на који су сви призвани има свој најексплицитнији израз у монашком усамљеништву и тиховању. То самопревазилажење има за циљ управо промену начина живота и постојања које захтева слободу, чак и у односу на нас саме. Другим речима, Крштење и монашки подвиг светотајински позивају и призивају човека да превазиђе своју сопствену природу; да јој се супротстави и да је преобрази. Ослобођење од робовања греху и смрти коначни је циљ ових тајни, али и укупног светотајинског деловања Цркве која преко свештених симбола и изображења саопштава спасоносне истине. Стога монашки постриг није могуће посматрати на другачији начин осим кроз тајну Крштења која је у његовој основи.

Библиографија

Извори

- Свети Дионисије Псеудо-Ареопагит (2012). *Дела (Corpus Areopagiticum)*. Шибеник: Истина.
- Свети Кирило Јерусалимски (2009). *Катихезе*. Манастир Острог.
- Свети Никола Кавасила (2002). *О животи у Христу*. Нови Сад: Беседа.
- Свети Симеон Солунски (2008). „О Крштењу“, у: Србуљ, Ј. (уредник) *Крштење – Свети тајна уласка у Цркву*. Београд: Очев дом, стр. 61–76.

Литература

На српском језику

- Григирије Светогорац (2008). „Свето Крштење“, у: Србуљ, Ј. (уредник) *Крштење – Свети тајна уласка у Цркву*. Београд: Очев дом, стр. 101–154.
- Јевтић, А. (2007). *О Цркви и Литургији*. Врњци-Требиње: Манастир Тврдош.

Лаут, Е. (2009). *Дионисије Ареопагитиј*. Београд: Отачник.

Мидић, И. (1995). *Сећање на будућности*. Београд: Повереништво манастира Хиландара у Београду.

Шмеман, А. (2005). *Увод у литурјичко бојословље*. Шибеник: Истина.

Шмеман, А. (2008). „Света Тајна Крштења“, у: Србуљ, Ј. (уредник) *Крштење – Света тајна уласка у Цркву*. Београд: Очев дом, стр. 156–172.

На француском језику

Danielou, J. (1951). *Bible et Liturgie*. Paris: Cerf.

The Fulfillment of Baptismal Oaths in the Sacrament of Monastic Tonsure

Summary: Understanding the Sacrament of Baptism in the context of the Orthodox ascetics is a key to the true interpretation of the monastic tonsure as a Sacrament. Baptism and monastic tonsure are essentially based on the ascetic ethos and the ascetics is the one through which a Christian realizes his way of life according to the Christ. The Fulfillment of this new way of existence, which is founded on the Christ, is being accomplished firstly by the Baptism and through the renunciation of the world and the mode of the existence according to the essence which ends by the death as well as being accomplished by monastic ascetics as the most authentic form of the Christian life which has the fulfillment of the baptismal vows. Since there are many patristic interpretations of the Sacrament of Baptism, it would be impossible to analyze all the aspects of this great Mystery of the introduction to the Church as well as the Sacrament of the Tonsure. For this reason, this short study aims to give an insight to some aspects of the Sacrament of Baptism in the First and the Second Catechesis written by St Cyril of Jerusalem, which in the greatest parts have provided basis for later interpretations, especially on the field of the liturgical symbolism. Monastic tonsure, which is considered as not being one of the Sacraments by many theologians, has been viewed in a completely different way in the interpretation of St Dionysius the Pseudo Areopagite with its rich symbolic interpretations, which are inexhaustibly linked to the Baptism. Namely, this interpretation of these in the Mystery initiated authors can completely confirm sacramental relation between these two sacraments.

Keywords: Baptism, monastic tonsure, ascetics, symbol, hierarchy, way of existence.